

במוצאי שבת 4 בנובמבר 1995, הגיע יצחק רבין לכיכר מלכי ישראל, כדי להשתתף בעצרת המונים בסיסמה: "כן לשלום- לא לאלימות", ומאות אלפים באו לכיכר להזדהות עם מדיניות השלום אותה הוביל יצחק רבין. לקראת סוף העצרת הצטרף יצחק רבין לשירת "שיר השלום" ופנה לעבר מכוניתו, שם השיגו רוצח שהחליט לעצור את השלום בכל מחיר. המדינה והעולם כולו היו המומים מהרצח. המונים עלו לירושלים ועברו על פני ארון; אלפים רבים יצאו לכיכרות והדליקו נרות ובכו לזכרו. מנהיגי העולם הגיעו ללוויה וספדו ליצחק רבין, ששילם בחייו על דרכו. נשיא ארצות הברית, ביל קלינטון, הספידו נרגשות "העולם איבד את אחד מאנשיו הגדולים, לוחם למען חרות עמו ולמען השלום", את דבריו סיים בשפה העברית: "שלום חבר".

האדם והמנהיג

**"תנועת הצופים תחנק לאהבת הארץ, המדינה ולרכי הנוף
שבה – צרכים היסטוריים ואנושיים."
"...תצוד מצורבות, תרומה ולקייח אחריות על קידומה
וצתידה של מדינת ישראל". (מתוך התפיסה הצרכית)**

מטרה: 1. החניכים יכירו את דמותו ופועלו של יצחק רבין ז"ל.

2. החניך יבחן כיצד השפיע הרצח על דעותיו האישיות, התנהגותו ורגשותיו.

3. החניך יבחן את אופיו של מנהיג.

מהלך הפעולה:

1. המדריך יקרא את "נאומו האחרון" של יצחק רבין בעצרת ההזדהות לשלום בפני החניכים.

2. החניכים יכנסו לחדר ובו תמונות וכתבות בנושא רצח רבין מפוזרות על הרצפה. (תמונות וכתבות מצורפות בנספח 1).

החניכים יתבקשו לבחור את התמונה/ הכתבה עמה הוא מזדהה ביותר.
לאחר שכל החניכים בחרו בתמונה/ כתבה, הם יתבקשו להסביר מדוע בחרו דווקא בתמונה/ כתבה זו.

לאחר, המדריך ישאל את החניכים האם הם מכירים את רבין מעבר להיותו ראש ממשלה שנרצח, מה הם יודעים על רה"מ יצחק רבין מעבר להיותו ראש ממשלה שנרצח ע"י מתנקש.

3. על קירות החדר יתלו מבעוד מועד ניירות עיתון ועל גבם קורות חייו של יצחק רבין ז"ל, ע"פ סדר כרונולוגי ותקופות בחייו (קורות חיים מצורפים בנספח 2).

המדריך יחשוף מידע זה לאחר הפעילות הראשונה, אז- יבקש המדריך מהחניכים לגשת לכתוב על קירות החדר ולקרוא את הדברים.

4. החניכים יתיישבו במעגל, לאחר שקראו את קורות חייו של רבין.

דיון:

מה מאפיין את יצחק רבין בכל אחת מתקופות חייו. (מקדיש את חייו למדינה)
מהי התכונה המרכזית המאפיינת את יצחק רבין כמנהיג. (השאיפה המוחלטת לשלום,

הרצון בתמיכת העם, הנכונות לקיים משאלי עם...).

מיהו מנהיג!?

מהן התכונות שמנהיג צריך לקיים, כמנהיג!?

#האם היום, קיים במדינת ישראל מנהיג, האם יש אדם שמוכיל את העם, שמקיים

את כל התכונות של מנהיג?

סיכום ביניים: רבין היה מנהיג, אדם שהוביל את עמו למקום בו הוא האמין.
רבין היה אדם, כמו כל אחד מאתנו, וכאדם, כך גם כמנהיג, עשה טעויות.

האם מנהיג הוא מי שאינו אמור לטעות לעולם?!

מהם הציפיות שלנו ממנהיג?!

קובץ זה פורסם

במרכז ההדרכה הוירטואלי
של אתר תנועת הצופים

<http://www.zofim.org.il>

"קו העימות"

"תנועת הצופים תכיר בזכות קיומם של דעות ומחלוקות
שונות ותפעל למצן פתרון מחלוקות בהקפאה, ... ודרכי
נוצט."
"תפעל למימוש עקרונות הראויים את האדם כאדם
למחשבותיו ומצויו."
"תחנך לחיים שלום" (מתוך התפיסה הצרכית)

- מטרה: 1. החניכים יגדירו מהו עימות לגיטימי ומהו עימות שאינו לגיטימי.
2. החניכים יגדירו דרכי התנהגות לגיטימיות במהלך ויכוח סוער.

מהלך הפעולה:

1. המדריך יעורר פרובוקציה בקרב הקבוצה;
לדוגמא: "ארבעה מבוגרי בי"ס התיכון נהרגו בשנים האחרונות בעת שירותם
הצבאי. ביום הזיכרון לחללי צה"ל, במהלך הצפירה, הבחינו תלמידי התיכון
שבישיבה הסמוכה, נמנעו התלמידים מלעמוד דום, וכן נשמעו משם קולות
שיחה רמים תלמידי התיכון זעמו על התנהגות תלמידי הישיבה והחליטו להפגין
מול הישיבה בקריאה לגיוס החרדים לצה"ל. תלמידי הישיבה שמעו על
התכנית והחליטו להפגין הפגנה נגדית."

המדריך יתמוך, לכאורה, בתלמידי הישיבה שכן הם פועלים ע"פ ראות עיניהם, ועל
כל אחד לכבד את האחר, רק כך תוכל להתקיים דמוקרטיה אמיתית.....

2. המדריך ישקוט את הרוחות ויקרא לחניכים את הקטע קריאה הבא:
"העם היהודי מזועזע, אתמול בערב, בת"א, נרצח אחד המנהיגים החשובים

ביותר

שהיו לעם היהודי"

"לא נסכים לניצול פוליטי של הרצח".

הכותרות הללו, יכולות היו להילקח מהעיתונות הישראלית של שנת 1995, אחרי
רצח רבין.

המדריך יברר עם החניכים מה הם זוכרים מרצח יצחק רבין; איפה הם היו, מה הם
הרגישו, מה הם זוכרים מהתנהגות ההורים שלהם.....

לאחר, המדריך יציין כי הכותרות הללו, לא נכתבו לאחר רצח רבין ב-1995,
אלא, לאחר רצח פוליטי אחר שהתרחש בארץ, רצח חיים ארלוזורוב בשנת 1933.

3. המדריך יחלק את השכבה לשתי קבוצות, כשמטרת כל קבוצה היא להכין קמפיין בנושא כלשהוא, כל נושא שהמדריך יבחר (עישון, סמים, החיילים החטופים), כשלכל נושא בקמפיין שני צדדים וכל קבוצה תוקפת צד אחר. הקמפיין ילווה במודעות, ג'ינגלים והשיא נאום חוצב ללבבות שכל אחד מהצדדים ישא.

מטרת המדריך היא לשלהב את החניכים מאוד, כך שאולי אף יתפרעו ויחרגו מכללי ויכוח תקיניים.

4. לאחר ששתי הקבוצות הציגו את הקמפיין שלה, לאחר שהחניכים קצת התפרעו לטובת הצגת הצד שלהם בוויכוח, יכתוב המדריך את המילים: "קו העימות" על הקיר, וישאל את החניכים מה לדעתם פירוש צמד המילים הללו. האם קיים קו בתוך עימות שמצדו האחד הוא עימות לגיטימי ומצדו השני הוא אינו לגיטימי?!

האם ניתן להגדיר עד "איפה", עימות, ויכוח, התפרעות, היא לגיטימית ומהיכן היא הופכת ללא לגיטימית, הרסנית ומסוכנת. איפה עובר הקו הזה???

האם רצח רבין הוא בגדר התפרעות לגיטימית או שמא לא?!

סיכום: החיים במציאות כמו זו שלנו, מעמידים אותנו לא פעם בסיטואציה מביכה בה אנו רוצים לפרוק את הכעס, לאמור את הכל בפרצוף ולא להתבייש. אלא, שבמציאות שלנו, קיימת דרך אחת להתנהגות מוסרית ולגיטימית וזו אינה כולל שימוש בידים, או בשפה גסה.

קווים אדומים צריכים להמצא בכל מקום; בחיים הפרטיים שלנו, בי"ס, משפחה ובצופים, כמובן.

כמדריך, יש לך את הכוח להגדיר לחניך מהי התנהגות לגיטימית ואיזו התנהגות היא אינה לגיטימית, מוגזמת ואסורה.

אתה הוא מי שצריך ויכול להגדיר לכל חניך וחניך את הקו האדום שבין עימות לגיטימי ועימות שאינו לגיטימי.

"קו העימות"

"תנועת הצופים תכיר בזכות קיומם של דעות ומחלוקות
שונות ותפעל למצן פתרון מחלוקות בהקפאה, ... ודרכי
נוצת."
"תפעל למימוש עקרונות הראויים את האדם כאדם
למחשבותיו ומצוייו."
"תחנך לחייט השלום" (מתוך התפיסה הצרכית)

- מטרה: 1. החניכים יגדירו מהו עימות לגיטימי ומהו עימות שאינו לגיטימי.
2. החניכים יגדירו דרכי התנהגות לגיטימיות במהלך ויכוח סוער.

מהלך הפעולה:

1. יצירת פרובוקציה- הרשג"ד יעורר פרובוקציה במפקד הגדודי.
לדוגמא: "לא יוצאים לטיולי פתיחת שנה כי...."
"לא קונים גימיקים לטיולי פתיחת שנה כי...."
2. כל מדריך יברר עם החניכים מה הם זוכרים מרצח רבין; איפה הם היו בזמן
הרצח, מה הם הרגישו, איך ההורים שלהם הגיבו לרצח, מה הם עשו בביה"ס
להנצחת יצחק רבין, מה הם חושבים על הרצח של רבין....
3. המדריך יפרוס משחק לוח כלשהוא (סולמות וחבלים למשל), ויחלק את
הקבוצה
לשתיים. מטרת כל קבוצה היא להגיע לסוף ראשונה.
כל קבוצה מתקדמת על לוח המשחק בעזרת קוביה.
במהלך המשחק המדריך קובע חוקים חדשים שלא נאמרו בהתחלה, לדוגמא;
"קבוצה "שיצא" לה 3 בקוביה, הולך 3 צעדים אחורה ולא קדימה"
"קבוצה שיצא לה את אותו המספר בקוביה במהלך שתי זריקות רצופות, הולכת
6 צעדים אחורה".....
- המדריך לא מגדיר את הכללים המדויקים של המשחק וגורם לחניכים להתעצבן
מאוד מאוד....
לאחר שהמשחק מתפוצץ או סתם מסתיים, המדריך, שהחניכים מאוד כועסים עליו
שואל אותם מה היה הדבר הכי גרוע שהם היו עושים לו אם הם היו יכולים בגלל
שהם כועסים עליו.
סביר להניח שחלק מהתשובות של החניכים יהיו בסגנון "נרביץ לך", "נהרוג
אותך"....

המדריך ישאל את החניכים האם הם באמת היו הורגים אותו רק בגלל שהוא לא
הגדיר במדויק את חוקי המשחק, האם זה לא קצת מוגזם?!!!

המדריך צריך להגיע עם החניכים להבנה שיש לכולנו נטיה להתפרץ ולהגזים
בתגובות שלנו.

כל חניך יספר על מקרה בו הוא הגיב בקיצוניות רבה מדי, מקרה בו הוא הגזים
לדעתו בתגובותיו.

המדריך יסכם ויאמר שאנו צריכים לשים לב לתגובות שלנו, שכן אסור לנו
להגזים מדי בתגובות שלנו ועלינו להגיב באופן פרופורציוני לארוע.

קטע קריאה לסיכום הפעולה:

י"ש דבר'ט שהשתיקה יפה ל'הט, את זה ל'מדתי עוד שהייתי
קטן
נ'ח זה דבר קשה, מ'כוצר ונ'ורא- האט השתיקה יפה
ל'?!
אני שואל את עצמי את השאלה הזו מדי פעם, מהו ה'טוב
שבין נ'ורא ל'סביר, מה ה'טוב אדם ל'אדם ר'צ ל'צומת אדם
טוב.
האט עדיפה השתיקה?!

י'חק רבין נ'ח בידי י'אל עמיר בשנת 1995, ל'פני 6 שנים
בדיוק.
י'חק רבין נ'ח בידי סטודנט ל'משפטים,
י'חק רבין ראש הממשלה של ישראל נ'ח ב'אל ש'נאה,
נ'ח ע"י אדם ש'לא הסכיט עם דעותיו.
י'חק רבין נ'ח נ'ח פוליטי- האט צ'ריק ל'שתוק?!"

הנצחת יצחק רבין ז"ל

"תנועת הצופים תכיר בזכות קיומן של דעות שונות
ותפעל למצן פתרון מחלוקות בהקשבה, פתיחות
מחשבתית ודרכי נוצע..." (מתוך התפישה הצרכית)

מטרה: 1. הבנת חשיבות ההנצחה ומטרותיה

2. תכנון דרך להנצחה של יצחק רבין ז"ל

מהלך הפעילות:

חלק א' - דיון במשמעות הזיכרון וחשיבות ההנצחה.

1. חלקו לחניכים עותקים מהשיר של יהודה עמיחי (נספח 1) וקראו אותו יחד.

איזה תחושה השיר משרה עליכם?

כיצד אתם חשים בימי זיכרון (יום הזיכרון לחללי צה"ל, יום הזיכרון לשואה

ולגבורה).

האם הטכס עוזר לכם לחוש את האבל או גורמים לכם לריחוק?

האם הטכסים עוזרים לכם לשמור את זכר המתים?

האם אנחנו יכולים לזכור גם ללא ימי זיכרון וללא טכסים?

2. הקריאו לחניכים את הקטעים מנספח 2 על הנצחה.

מדוע לדעתכם עורכים טכס זיכרון? מה תפקיד טכס נזיכרון?

איזה תפקיד ממלאת ההנצחה בחייו של עם?

האם נתקלתם בדרך הנצחה מסוימת שרגשה אתכם במיוחד, מה ריגש אתכם?

3. הקריאו לחניכים את הקטע הבא ושאלו אותם:

האם אתם מסכימים כי אכן שכחנו מהר מדי את רצח רבין ז"ל?

"האור האדום ברמזור שברחוב אבן גבירול, מתחת לעיריית תל-אביב, דולק 66

שניות. מי שעומד שם עם מכוניתו ומפנה מבטו ימינה רואה את המצבה שהוקמה

לזכר יצחק רבין במקום שבו נורה. 66 שניות ואז האור מתחלף לירוק, נותנים גז,

ממשיכים הלאה, שוכחים הכל." (שגיא גרין, הארץ, 4.1.97)

האם לדעתכם, קיים זיכרון קולקטיבי של יצחק רבין?

האם יש זיכרון קולקטיבי של הרצח, במה הוא מתבטא?

אם אין זיכרון קולקטיבי, האם ניתן להנציח את יצחק רבין בדרך שתהיה מקובלת על כל חלקי העם?

חלק ב' - החניכים יקיימו פעילות הנצחה ליצחק רבין ז"ל.

דוגמאות לדרכי הנצחה: הכנת דגם של חדר הנצחה, צילום קטע הנצחה בוידאו, כתיבת

שיר, קטע קריאה, ועוד.

ניתן לחלק את הקבוצה לשתי קבוצות ולהגדיר לכל קבוצה את אופן ההנצחה שלה, או

שזו תבחר דרך להנצחה.

לאחר ניתן להציג את דרכי ההנצחה השונות בפני הגדוד.

יצחק רבין של 1995, יצחק רבין של 2001
**"תנועת הצופים תשמור בתוכה ומחוצה לה על שיווין צרק
האדם, שיווין זכויות, הזמניות וחירות הפרט, אלא ההדף
לצל, דת, לאום ואין. (מתוך התפישה הצרכית)**

1. המדריך יבקש מכל חניך להעלות זיכרון אישי שלו מחבר אחר בשכבה.
סביר להניח שהזיכרונות שיועלו יהיו של אירועים מצחיקים, מביכים, טיפשיים, לא
של אירוע עצוב, קשה, טראומטי, שהחניך עבר.

2. המדריך יתלה תמונה גדולה וסמלית של כל אחד מהאירועים הללו:
יום הזיכרון לחללי צה"ל. יום השואה (תמונות מצורפות בנספח 1)

מה מחזיק זיכרון, בזכות מה אנו זוכרים- תקופה, אדם, חבר.
יום השואה- מה מחזיק את זיכרון 6 מיליון היהודים שנספו בשואה.
יום הזיכרון לחללי צה"ל- מה מחזיק את הזיכרון בלב כל אחד מאתנו להמוני הנופלים
במלחמות ישראל.

האם זיכרון הוא פונקציה של הנצחה קולקטיבית, ובזכות הזיכרון של הקולקטיב אירוע
לא נשכח, או שמא זיכרון הוא פונקציה של הנצחה אינדיבידואלית, הנצחה של פרטים
אדם, אירוע, מקום?

3. המדריך יקרא לחניכים סיפור:

" לפני 5 שנים החבר של החברה הכי טובה שלי, דנה, נהרג. יניב היה רק בן 18,
אנחנו היינו בנות 17, בכיתה י"א. יניב קיבל רשיון מוקדם לפני כולם, הוא היה יליד
ינואר, גדול בגיל.

ביום שישי אחד, הוא נסע לארוחת ערב בראשון לציון, אצל הדודים או משהו כזה,
הוא סטה מהנתיב בדרך חזרה, בטעות כנראה, דיבר בטלפון או משהו. הרכב התהפך
ויניב נהרג במקום.

דנה הייתה הרוסה, היא לא אכלה ולא יצאה מהבית משך 3 חודשים. יניב היה החבר
הראשון שלה, האהבה הראשונה והיא סירבה לקבל את זה שהוא איננו.

בהלוויה דנה הייתה שקטה, בכתה בשקט בזמן שכולנו צרחנו מרוב הלם וכאב, במשך
השבעה, גם כן, דנה ישבה בביתה או בבית הוריו של יניב בשקט מדאיג.

משך 3 חודשים, כאמור, דנה הייתה שקטה, כל-כך שקטה שההורים, החברים, הוריו
של יניב, כולם רק רצו שתבכה, שתצרח, שתוציא את כל הכאב, התסכול, הבדידות.

היום, 5 שנים אחרי שיניב נהרג, לדנה יש חבר חדש, הם הכירו בצבא, ניר קוראים לו. ניר יודע על יניב הכל, כל מה שדנה ידעה עליו, ניר חי עם דנה את יניב בכל יום ובכל שעה, ניר מכבד את יניב ואת האהבה העזה של דנה אליו, ניר מבין שדנה אוהבת את יניב בן ה-18 והאהבה שלה אליו תישאר תמיד, גם אם היא לא בוכה, לא צורחת, לא משתגעת. דנה לעולם לא תשכח את יניב, פרצופו בן ה-18 לעולם לא ימחק, לעולם. אנחנו, מכבדים את יניב בכל שנה, בציון יום השנה למותו, כולנו המשכנו קדימה. בכל שנה מגיעים פחות ופחות אנשים לקבר, בכל שנה דנה מתקשרת ליותר ויותר אנשים ומזכירה להם לבוא."

לזיכרון יש פנים רבות.

האם יש דרך אחת לזכור?

3. "...רבין ההיסטורי נקשר בעבותות מיתיים בתהליך השלום, תחנות ביוגרפיות נוצקות עתה לחמרים מיתיים, הצבר שנוולד בירושלים, התחנך בכדורי, פיקד בפלמ"ח ולחם בירושלים, משלים במלחמת ששת הימים, כפיקדון דורות, את מה שהחסיר במלחמת העצמאות. הוא משחרר השטחים והוא משיבם. האיש שחזר בפעם השניה לראשות הממשלה כדי למלא את ייעודו ההיסטורי בהשכנת שלום: שובר עצמות הפלשתינאים באינתיפדה, מתפשר עימם בלחיצת יד היסטורית. והסיום הטרגי- הצבר החילוני כקורבן שלום, בצל "שיר השלום" ופרשת עקדת יצחק.
רבין ההיסטורי נרצח- רבין המיתי."

אחרי הרצח רבין נתפס "כקדוש מעונה", כמושיע המדינה שנקטף בטרם עת, כאיש והאגדה. ילדים, נוער, מבוגרים ואורחים מכל קצוות העולם ליוו אותו בדרכו האחרונה, רבבות ישובו ימים רבים בכיכר מלכי ישראל, לימים "כיכר רבין". ההתפארות הגדולה בשנת 1995 הייתה הנוער- "ילדי הנרות", בני נוער שגדשו את הכיכר באהבה, באכפתיות, מכל הלב. החברה הישראלית הרגישה מאוחדת נוכח האסון הכבד, נוכח הטראומה. בתקופה של מחלוקות קשות, הרצח היה רפסודה של אחדות בים של פילוג.

אבל- עוד בשנת 1995, היו מי שידעו שהזיכרון של רה"מ שנרצח לא יישאר לעד כה חזק ועוצמתי, היו מי שידעו שרבין לא יישאר לעד "קדוש מעונה" שנרצח בטרם עת. הנוער, הוא שהגיב בעוצמה רבה לרצח, הוא שגדל והיום בני עשרים +, הנוער הוא מושג קבוע שמשנתה מדי יום, מדי שנה. לא ניתן היה לצפות מנוער שיבטיח את זיכרונו של יצחק רבין לעד.

היום הזיכרון הוא של אדם. זיכרון האירוע הטראומטי דעך עם השנים. מרגלית הר-שפי שוחררה מהכלא, יגאל אמיר, חגי אמיר- שמות שנשמעים רק במעט בפורומים חברתיים.

האם זיכרון הוא פונקציה של הנצחה קולקטיבית או שמא זיכרון מתקיים מתוך הנצחה של פרטים.

האם זיכרונו של יצחק רבין כרה"מ שנרצח בגלל שנאה טהורה יישאר בגדר טכס ממלכתי או שמא יישאר בלב כולנו לנצח ונצח?

האם חשוב לנו כפרטים בתנועת נוער להמשיך ולזכור את יצחק רבין כאדם ואת פרטי הרצח והסיבות שהובילו אליו?

מה בדיוק אנו רוצים לזכור ולהנציח בכל הקשור לרצח יצחק רבין ז"ל.

יצחק רבין - תולדות חייו

"... תנועת הצופים ... תאודד פתיחות ודרכי נואם..."
(מתוך התפישה הצרכית)

מטרה: 1. החניכים יכירו את דמותו ופועלו של יצחק רבין ז"ל.
2. החניך יבחן כיצד השפיע הרצח על דעותיו האישיות, התנהגותו ורגשותיו.

מהלך הפעילות:

1. המדריך יחלק את הקבוצה לשתי קבוצות או יותר ויחלק לכל קבוצה מגוון של תמונות וכתבות מחייו של רבין. כל קבוצה תתבקש ליצור קולג' המייצג בעיניהם את דמותו של יצחק רבין תוך הדגשה של האירוע שנראה להם המשמעותי ביותר בחייו, או תוך הדגשה של מותו הטראגי של המנהיג.

2. החניכים יציגו את הקולג'ים שיצרו ויסבירו את שרצו להעביר.

דיון:

מה ניתן ללמוד על דמותו של יצחק רבין מתוך התמונות והכתבות?

האם העובדה שרבין היה איש צבא השפיעה לדעתכם על חייו?

מה לדעתכם הדבר החשוב ביותר שעשה רבין בחייו?

מהו לדעתכם הדבר שינציח את יצחק רבין בתור רמטכ"ל מלחמת ששת הימים?

מהי לדעתכם תרומתו המרכזית משך שנות פעילותו המדינית?

מה אני מרגיש אחרי אירוע של רצח מדיני פוליטי?

מה הייתי כותב לנכדיו של יצחק רבין, היום 6 שנים אחרי הרצח?

3. לסיכום ניתן לכתוב לנכדיו של יצחק רבין מכתב בו החניכים מביעים את תחושותיהם והזדהותם במלאת 6 שנים להרצחו של סבם.